

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 11/3 Winter 2016, p. 2407-2426
DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9053>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 18.12.2015 ✓ Accepted/Kabul: 17.02.2016
✍ Referees/Hakemler: Yrd. Doç. Dr. İbrahim HABACI –
Yrd. Doç. Dr. Yusuf AY

This article was checked by iThenticate.

MONTESORİ EĞİTİMİNİN 4-5 YAŞ ÇOCUKLARININ MOTOR BECERİ, GÖRSEL ALGI VE BELLEK, EL-GÖZ KOORDİNASYONU İLE KÜÇÜK KAS BECERİLERİNİN GELİŞİMİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Füsun YILDIZBAŞ* - Muhammet ASLIYÜKSEK**

ÖZET

4-5 yaş grubu çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerini kazandırmada Montessori Eğitim Programının etkililiğinin değerlendirilmesi bu çalışmanın amacını oluşturmuştur. Bu amaçla Bahçelievler Belediyesi Anaokulunda eğitim gören 4-5 yaş grubu çocuklara Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerileri kazandırılmaya çalışılmış ve hangi yöntemin daha etkili olduğu araştırılmıştır. Araştırmaya, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören 4 yaş grubu 10 çocuk ve 5 yaş grubu 10 çocuk, toplam 20 çocuk iki grup olarak ve Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören 4-5 yaş karma grubu 20 çocuk tek grup olmak üzere toplam 40 çocuk dahil edilmiştir. 12 hafta boyunca 20 çocuk 4 ve 5 yaş grubu ayrı iki grup MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile diğer 20 çocuk ise 4 ve 5 yaş grubu karma bir grup Montessori Eğitim Programı ile eğitim almaya devam etmiştir. Araştırmada Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim alan 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimindeki farkı incelemek amacıyla Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi kullanılmıştır. Sonuçta, Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocuklarının ön test başarıları arasında anlamlı düzeyde fark bulunmazken, son test başarıları arasında Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören grup lehine anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: 4-5 yaş grubu çocuklar, Montessori Eğitim Programı, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı

* Yrd. Doç. Dr. İstanbul Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu Çocuk Gelişimi Bölümü, El-mek: fusunyildizbas8@gmail.com

** Öğretmen-MEB, El-mek: muhammetasliyuksekk@gmail.com

**INVESTIGATION OF MONTESSORI EDUCATION METHOD ON
THE DEVELOPMENT OF MOTOR SKILLS, VISUAL
PERCEPTION&MEMORY, HAND-EYE COORDINATION AND
MOTOR SKILLS OF 4-5 YEARS OLD CHILDREN**

ABSTRACT

Assessing the effectiveness of Montessori Education Program in bringing small muscle skills with 4-5 age group children's motor skills, visual perception and memory, hand-eye coordination, constitutes the purpose of this study. In this regard, small muscle skills with motor skill, visual perception and memory, hand-eye coordination were tried to be brought to 4-5 age group children who receive education in Nursery School of Bahçelievler Municipality with the help of Montessori Education Program and Preschool Education Program of the Ministry of Education and the aspect of the methods being more effective was researched. 10 children at the age of 4 and 10 children at the age of 5, 20 children as two groups in total, who receive education with Preschool Education Program of the Ministry of Education and mixed 20 children as a single group at the ages of 4-5, who receive education with Montessori Education Program, 40 children in general total were covered in the research. During 12 weeks, 20 children from 4 and 5 age groups continued to receive education with Preschool Education Program of the Ministry of Education as two separate groups, while other 20 children from 4 and 5 age groups continued to receive education with Montessori Education Program as a mixed group. In the research, while there were no significant differences between preliminary test achievements of the children who receive education with Montessori Education Program and Preschool Education Program of the Ministry of Education, a substantial difference was discovered between the final test achievements in favor of the group which receives education with Montessori Education Program.

STRUCTURED ABSTRACT

Unearthing the skills of children, fulfilling their needs, getting them to adopt basic habits and preparing them for life can only be realized through qualified preschool education (Zembat, 2005). Preschool education which is the first stage of formal education provides an environment that makes children gain many beneficial experiences at the stage of completing the education in family and moving over to formal education (Aydın, 2011).

Effective program development studies realized by taking the target group in preschool into consideration are quite important. Even though children are in the same age group in preschool, they may show different developmental qualities and they may have different social and cultural pasts. For this reason, education programs should be arranged by considering qualities specific to each child (Kandır, Özbey ve İnal, 2010).

There are education programs applied in preschool education and developed in accordance with various approaches in different countries. In each of these programs, there are different education models,

Turkish Studies

instructor education models, material preference and seating order. One of these approaches is Montessori Education Program created by Montessori in 1907 and applied around the world.

Montessori program presents an effective education opportunity in providing practical life skills, education of senses, language development, mathematical subjects and cultural subjects. In the Montessori program, children are guided so that they can gain self-care abilities in under an adult's guidance. Experiences are presented to children so that they can effectively use their five senses. An opportunity is given to children in order that they can express themselves. Children puts account their academic skills efficiently in education environment by using physical materials (Kandır ve Kurt, 2010).

MEB 2013 Preschool Education Program which is a program revised most recently in 2012 in order that children in preschool education institutions can have a healthy development through various learning experiences, reach the maximum level in their developments in terms of kinetic, social, emotional, language and cognitive fields, gain self-care skills and start elementary school mentally ready is applied in our country. This program is based on developmental qualities of 0-72 months old children. By this way, this program has the quality of and aims to be a developmental program which support all developmental fields. Also, this program is developed in order that children in preschool education institutions can grow up in a healthy way by way of rich learning experiences, all of their developmental fields can be supported and reach to the maximum level, they can gain self-care skills and be mentally ready for basic education. The program is in "developmental", "progressive" and "eclectic" structure which considers children's developmental qualities, interests and needs by taking environmental conditions into consideration. In the program, children's evaluation process is multi-dimensional and includes adaptations for children who have special needs, it is one of the important qualities which differs this program from the previous ones (MEB, 2013).

In this study, the purpose is to examine the efficiency of the Ministry of National Education Preschool Education Program and Montessori Education Program which are applied in terms of 4-5-year-old children's development in motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills of whom are in preschool education institutions and whether there is a difference between the efficiencies of these two programs.

The study is a quasi-experimental study which has pretest and posttest control group and compares Montessori Education Program and MEB Preschool Education Program in terms of 4-5-year-old children's development in motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills. The study group of the study consists of children who are in the age group of 4-5 selected by easily accessible situation sampling, one of the purposeful sampling methods, and who receive education in Bahçelievler Belediyesi Anaokulu in Bahçelievler district, İstanbul in 2014-2015 school year. 40 children in total are included of which 20 children in total -10 children in the age group of 4 and 10 children in the age group of 5- receive education in the

Turkish Studies

Ministry of National Education Preschool Program are in the control group and 20 children in the 4-5-year-old mixed group and who receive education in the Montessori Education program are in the experimental group.

Gesell Development Test and Denver II Developmental Screening Test are used as data collection tools. The acquired data are analysed through Mann Whitney - U Test and Wilcoxon Signed Ranks Test by using data analysis package for SPSS 21.0 (The Statistical Package for The Social Sciences) social sciences. Mann Whitney - U Test is used for whether points acquired from two unrelated groups show a significant difference compared to each other and Wilcoxon Signed Ranks Test is used to test the difference significance of points acquired from related measurement test.

When the findings of the study are analysed, it is seen that children to whom the Montessori Education Program is applied and children who receive education by way of the Ministry of National Education Preschool Education Program show similar developmental levels in the pretest. It is possible to say that the Montessori Education Program has an important effect on children's development in motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills. When the development levels of children who receive education by way of Montessori Education Program and the Ministry of National Education Preschool Education Program determined by Gesell Development Test are analysed, it is seen that posttest development levels of motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills of children who receive education by using Montessori Education Program are higher than posttest development levels of motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills of children who receive education by using the Ministry of National Education Preschool Education Program.

According to the study results in which Ministry of National Education Preschool Education Program which was in effect in 2012 and in the previous years and Montessori Education Program are compared, it is determined that Montessori Education Program is more effective than Ministry of National Education Preschool Education Program in providing development in relation to geometrical shape concept for children in 4-5 age group, number concept for children in preschool period; social skills, recipient language skills and handcraft skills in terms of drawing-painting and using objects, attention control skills for children in 5-6 age group and concept acquisition, social adaptation, fine motor skills and creative thinking for children in preschool period.

In this study, Ministry of National Education Preschool Education Program which is revised in 2013 and Montessori Education Program are compared. The study results are similar to the study results realized in 2012 and before. It is determined that Montessori Education Program is more effective than the revised Ministry of National Education 2013 Preschool Education Program in providing development in relation to motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills for children who are in 4-5 age group. According to this finding, it is considered that for each age group to be in a different

Turkish Studies

class environment in Ministry of National Education 2013 Preschool Education Program similar to Ministry of National Education Preschool Education Programs, in other words, for ages 4 and 5 to receive education in separate education environments create a situation in favour of Montessori Education Program since children in ages 4 and 5 are together in terms education environment in Montessori Education Method and this situation supports the development of children in ages 4 and 5 in a positive way.

According to the study result, it is seen that both Montessori Education Program and Ministry of National Education Preschool Education Program positively affect the development of children in ages 4 and 5 in terms of motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills. However, when Montessori Education Program and Ministry of National Education Preschool Education Program are compared from the point of supporting development for children in ages 4 and 5 in motor skills, visual perception and visual memory, hand-eye coordination and fine motor skills, it is seen that Montessori Education Program has a more supportive and positive effect than Ministry of National Education Preschool Education Program.

Keywords: 4-5 age group children, Montessori Education Program, Preschool Education Program of the Ministry of Education

1. GİRİŞ

İnsanın doğuştan sahip olduğu potansiyelini en üst seviyeye kadar geliştirebilmesi, ona çok erken yaşlarda sağlanacak imkânlar ile mümkün olmaktadır. Bu yüzden hayatın ilk yıllarındaki eğitimin, çocuğun yetiştiği fiziksel ve sosyal ortamın onun gelişiminde yeri önemlidir. Okul öncesi yılları ve ilköğretim çağı bu nedenle hayati öneme taşır. Bu dönemde çocuğa verilenler veya verilemeyenler, onun hayatını etkiler (Oktay, 2007).

Çocuğun yeteneklerinin ortaya çıkarılması, ihtiyaçlarının karşılanması, temel alışkanlıkların kazandırılması ve yaşama en iyi şekilde hazırlanması, nitelikli okul öncesi eğitimle gerçekleşebilir (Zembat, 2005). Örgün eğitimin ilk kademesinde yer alan okul öncesi eğitim, çocuğa ailede verilen eğitimi tamamlama ve formal eğitime geçme aşamasında birçok yararlı yaşantıları kazandıracak bir ortam sağlamaktadır (Aydın, 2011).

Okulöncesi eğitim, çevresini merak eden, öğrenmeye ve düşünmeye güdülenmiş çocuğun bu özelliklerini yönetme, teşvik etme ve geliştirme gibi çok önemli bir görevi üstlenmiştir. Dion ve Berschied (1974) yaptıkları çalışmada, bir okulöncesi eğitim programı çocuklarda birçok beceri ve yeterliği geliştirecek nitelikte olması gerektiğini ve bu yeterliklerin genellikle şu alanlarla ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

1. Kendisinin farkında olma
2. Sosyal beceriler
3. Kültürünün ve diğer kültürlerin farkında olma.
4. İletişim becerileri
5. Algısal-devimsel beceriler
6. Analitik düşünme ve problem çözme becerileri

Turkish Studies

7. Yaratıcılık ve estetik beceriler(Akt: Senemoğlu,1994).

Okul öncesinde hedef kitlenin özellikleri dikkate alınarak yapılacak etkili program geliştirme çalışmaları oldukça önem taşımaktadır. Zira okul öncesinde çocuklar aynı yaş grupları da olsa, farklı gelişimsel özellikler gösterebilmekte, farklı sosyal ve kültürel geçmişe sahip olabilmektedirler. Bu nedenle her çocuğun taşıdığı özellikler dikkate alınarak eğitim programlarının düzenlenmesi gerekir (Kandır, Özbey ve İnal, 2010).

Farklı ülkelerde çeşitli yaklaşımlar doğrultusunda geliştirilmiş ve günümüzde okul öncesi eğitiminde uygulanan eğitim programları mevcuttur. Bu programların her birinde farklı eğitim-öğretim modeli, eğitici yetiştirme modeli, materyal tercihi ile sınıf ve oturma düzeni mevcuttur. Bu yaklaşımlardan biri de tüm dünyada uygulanan 1907'de Montessori tarafından oluşturulan Montessori Eğitim Programıdır.

İtalya'da ortaya çıkan Maria Montessori Programı teorik açıdan Rousseau, Pestalozi gibi eğitimcilerin fikirlerini yansıtmaktadır. Montessori programında çocuk etkin bir şekilde öğrenme ortamına katılması için cesaretlendirilmektedir. Sınıflar çocukların gereksinimlerine göre düzenlenmiştir. Günlük program çocukların hem yalnız başına hem de grupla oynamasına fırsat verecek şekilde hazırlanmıştır. 3-6 yaş arası çocuklar aynı sınıfta eğitim almaktadır. Daha büyük çocuklar yeni beceriler geliştirmeleri için küçük yaş çocuklarına yardımcı olmaktadır. Montessori 'Oyun çocuğun işidir.' diyerek oyun oynamanın çocuk için ne kadar önemli bir etkinlik olduğuna dikkat çekmiştir (Özdemir, 2015). Montessori programında çocuk dilediği materyallerle etkinlikleri kesilmeden oynamakta özgür bırakılmaktadırlar. Çocuklar oynadıkları oyuncakları daha sonra yerlerine koyarak sınıf düzenini devam ettirmede sorumluluk üstlenmektedirler (Kandır ve Kurt, 2010).

Ünal (2009) oyunun oynandığı ortamı, oyun türü, oyunda yer alan heyecan, korku ve riskler çocuğun gelecekteki tutum ve davranışları açısından farklı etkilere neden olabilmektedir. Örnek verilecek olursa; oyun alanlarında oynanan oyunlar, çocukların yaratıcılığını ve bağımsızlığını destekleyerek onların sosyalleşmesinde ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm getirebilmektedir. Ayaydın (2011) resim yapmanın bir oyun olarak kabul edilebileceğini ve çocuğu daha yaratıcı hale getirerek onda ruhsal rahatlama sağlayabildiğini, büyüklerin taklidi yoluyla kişilik gelişimine etki edebildiğini, hayal gücünü ve kendini ifade etme yeteneğini geliştirebildiğini öne sürmektedir. Kalburan (2014) heyecan ve korku içeren ve fiziksel yaralanma ihtimali olan oyunlar ise, riskli oyunlar olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla çocukların gerekli güvenli ortamlarda özgürce riskler almasını desteklemek yaratıcı, kendine güvenen, problem çözebilen, kararlı, güçlü, dirençli ve mutlu bireylerin yetişmesini sağlayacak önemli bir yol olarak düşünülebilir (Güllüpnar, 2015).

Montessori programı, pratik yaşam becerileri kazandırma, duyuların eğitimi, dil gelişimi, matematik ve kültürel konularda etkili bir eğitim fırsatı sunmaktadır. Montessori programında, çocuk yetişkin rehberliğinde öz bakım becerilerini kazanması için yönlendirilir. Çocuğa beş duyu organını etkin bir şekilde kullanabilmesi için deneyimler sunulur. Çocuğun kendini ifade etmesine fırsat verilir. Çocuk somut materyaller kullanarak akademik becerilerini etkin bir şekilde öğrenme ortamına katmaktadır (Kandır ve Kurt, 2010).

Montessori sınıflarında, çocukların sınıf içinde istedikleri gibi dolaşmalarına izin verilmekte, okulda bulunan diğer alanları da istedikleri gibi kullanma özgürlüğü sağlanmaktadır ve çocuk sınıfında istediği etkinliği seçmektedir. Çocuğun istediği etkinliği seçmesi için gerekli ortam hazır şekilde bulundurulmaktadır. Montessori sınıfında gerçeklik ve doğallık büyük önem taşır. Bu amaçla materyaller gerçek yaşamda kullanılan araçlardır. Montessori sınıflarında her materyalden birer tane vardır. Böylece çocuk o materyali kullanmak istediğinde başkalarının işinin bitmesini beklemektedir. Böylelikle çocuk sabırlı olmayı ve başkalarının haklarına saygı göstermeyi öğrenmektedir. Ayrıca,

Turkish Studies

Montessori sınıflarında materyaller çocuğun fiziksel özelliklerine uygun olarak tasarlanmıştır. Hafif ağırlıkta, çocukların boylarına uygun, orantılı, hareket edebilen mobilyalar, elini uzattığı zaman yetişebileceği dolaplar, kolaylıkla kullanabileceği kilitler, kolay açılıp kapanabilen çekmeceler ve kapılar, duvarda kolay uzanabileceği kıyafet askıları, parmaklarıyla kavrayabileceği fırçalar, eline sığacak sabunlar, kısa-düz saplı süpürgeler, kendi başına giyip, çıkarabileceği giysiler bulunmaktadır (Çakıroğlu Wilbrandt, 2008).

Öğrencilerin toplumsal hayata başarılı bir şekilde katılmaları için gerekli olan bilgi, beceri ve değerleri kazandıran aynı zamanda toplumsal hayat açısından istendik davranışları öğretmek ve öğrenilen bilgi, beceri, değer ve davranışları pekiştirmek öğretmenlerin sorumlulukları arasında sayılmaktadır. Eleştirel pedagoglar, öğretmeni bir “aydın” (Giroux, 1988) ya da bir “kültür çalışanı” (Freire, 1998) olarak nitelermektedir (Çimen,2015:815)

Öğrenmede, öğrenenin özerkliği, kendi kendini yönlendirmesi kuşkusuz önemlidir. Ancak özellikle çocuk yaştaki öğrenenlerde tam anlamıyla bir özerklikten ya da kendini yönlendirmeden bahsedilmesi pek de mümkün değildir. Çünkü onlar yaşları itibariyle henüz sadece dil öğrenme değil, aynı zamanda öğrenmeyi öğrenme aşamasındadırlar. Çocuklara yetenek ve ilgi alanlarına uygun girdiler sunulduğunda, onların verilen bilgilere ve dile olan gönüllülükleri artacaktır ve bu sayede istenilen hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır. Ayrıca bilindiği üzere kalıcı öğrenme ancak birey yani öğrenen aktif olduğunda gerçekleşebilmektedir. Öğreneni hem zihinsel hem de fiziksel olarak harekete geçirebilecek, aktifleştirecek, kendisinin başarmasını sağlayacak bir öğrenme durumu yaratılmalıdır. Bunun için öğrenenin içsel motivasyonunu teşvik edecek ve yapabilecekleri konusunda onu destekleyecek sosyal çevre ve yetişkinlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu noktada ailelere de önemli sorumluluk düşmektedir (Dellal ve Atadere, 2015)

Ülkemizde de yaygın olarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan çocuklara çeşitli öğrenme tecrübeleri aracılığı ile sağlıklı bir gelişime sahip olmalarını; devinsel, sosyal, duygusal, dil ve bilişsel alanlardaki gelişimlerinde ulaşabileceği azami seviyeye ulaşmasına, öz bakım becerilerinin kazanılmasına ve ilkokula hazır olarak başlamalarını gerçekleştirmek amacıyla en son 2012 yılında revize edilen bir program olan MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı uygulanmaktadır. Bu program, 0-72 aylık çocukların gelişim özelliklerini temel alan ve böylelikle bütün gelişim alanlarını desteklemeyi amaçlayan gelişimsel bir program olma özelliği taşımaktadır. Ayrıca program, okul öncesi eğitimi kurumlarına devam eden çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini, bütün gelişim alanlarının desteklenerek en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve temel eğitime hazır bulunmalarını sağlamak amacı ile geliştirilmiştir. Program çocukların gelişimsel özelliklerini, ilgi ve gereksinimleri ile çevresel koşullarını dikkate alan “gelişimsel”, “sarmal” ve “eklektik” bir yapıdadır (MEB, 2013).

Bu program kazanım ve göstergeler temel alınarak hazırlanmıştır. Program çocukların gelişim özelliklerini yaş düzeyine göre, kazanımları ve göstergeleri ise bütünsel olarak ele almıştır. Gelişim özellikleri düzenlenirken bilimsel çalışmalar göz önünde tutularak üç değişik yaş grubu göz önüne alınarak hazırlanmıştır; ama öğretmenlerin kendi gruplarındaki çocuklar için programdan kazanımları ve göstergeleri seçmekteyken gruplarında yer alan çocukların gelişim özelliklerine dikkat etmeleri gereklidir. İhtiyaç görüldüğünde programda yer verilmeyen bir kazanım ve/veya göstergenin, öğretmenin belirlemesiyle eğitim planına eklenmesi sağlanabilir. Fakat böyle düzenlemelerde nedenlerin iyi belirlenmesine; ilave edilen kazanımların ve göstergelerin Türk Millî Eğitiminin Amaçları, Okul Öncesi Eğitiminin Amaçları, programın temel felsefesi, amaçları ve özellikleri ile çelişmemesine, öteki kazanımlar ile çakışmaması ve çelişmemesine dikkat edilmesi gereklidir (MEB, 2013).

Turkish Studies

MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının temel özelliklerine bakıldığında;* çocuk merkezli olduğu, ülke genelinde uygulanabilmesi için esnek olmasına ve öğretmene özgürlük vermesine özen gösterilmiştir. Bununla birlikte programda yaratıcılığın önemi ve çocukların özgürlüklerine vurgu yapılarak çocukların kendi inisiyatifleri ile deneyimler kazanmalarına olanak sağlayacak ortamların hazırlanması ve programın merkezine oyun temelli etkinliklerin alınarak uygulanmasına özen gösterilmesine önem verilmektedir. Programda öğrenme deneyimlerinin zenginleştirilmesi, günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılması okul öncesi eğitim toplum ile bütünleşmesine de olanak sağlamaktadır. Bu çalışmaların sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi ve çocuğa okul dışında da erişebilmek için aile katılım çalışmalarının gerçekleştirilmesi de programın temel özellikleri arasındadır. Program geliştirilmeye açık olmak ile birlikte özellikle değerlendirme sürecinde çok yönlü çalışmaların yapılmasına önem verilmiştir. Programda çocuğun değerlendirme süreci çok yönlüdür, özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer verilmesi ayrıca programı önceki programlardan ayırt eden önemli özelliklerden biridir (MEB, 2013).

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Montessori Yaklaşımı arasında çeşitli yıllarda farklı araştırmacılar tarafından karşılaştırmalar yapılmıştır. Keçecioğlu (2015) MEB okul öncesi eğitim programı ve montessori yaklaşımına göre eğitim alan 5 yaş çocuklarının sosyal becerilerini incelenmek amacı ile yaptığı araştırmada Korkmaz'ın (2005) çalışmasından alıntı yaparak; 2013 yılında yenilenen Okul Öncesi Eğitim Programına göre bazı değişiklikler ekleyerek okul öncesi eğitim bakımından iki programı karşılaştırmış ve program özellikleri aşağıda tablo halinde verilmiştir.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı	Montessori Eğitimi
Oyuncak vardır.	Oyuncak yoktur.
Açık raf sistemi, somuttan soyuta öğrenmeyi hedefleyen materyaller ve düzen vardır.	Açık raf sistemi, somuttan soyuta öğrenmeyi hedefleyen materyaller ve düzen vardır.
Özel materyalleri yoktur	Özel materyalleri vardır
Sınıf içerisindeki materyaller birden fazla kullanım şekline uygundur. Tek doğru kullanım şekli yoktur.	Materyalin tek doğru kullanım şekli ve hata kontrolü vardır.
Öğrenme merkezleri vardır.	Öğrenme alanları vardır.
Çocuk merkezli eğitim	Çocuk merkezli eğitim
Öğretmen rehber konumundadır.	Öğretmen rehber konumundadır.
Gün içerisinde çocuğun serbest çalışacağı süre bir saat ile sınırlıdır.	Gün içerisinde çocuğun serbest çalışacağı süre en az üç saattir.
Aynı yaş grupları bir sınıfı oluşturmaktadır.	Farklı yaş grupları bir aradadır.
Devlet okullarında her sınıfta bir öğretmen bulunmaktadır.	Her sınıfta birden fazla öğretmen bulunmaktadır.
Sınıf mevcudu 20 ile 25 öğrenci arasında değişmektedir.	Sınıflarda 20 den fazla öğrenci bulunmamaktadır.
Değerler, barış, ahlak eğitimi vardır.	Değerler, barış, ahlak eğitimi vardır.
Öğrenmede bireysel farklılıkları gözetir.	Öğrenmede bireysel farklılıkları gözetir.
Bir gün içerisinde öğretmen tarafından yapılan planlara uygun olarak hazırlanan çevrede, seçim yaparak çalışma süresi daha fazladır.	Bir gün içerisinde öğretmen tarafından yapılan planlara uygun olarak hazırlanan çevrede, seçim yaparak çalışma süresi daha azdır.
Öğretmenle yapılan grup aktiviteleri daha fazladır.	Öğretmenle yapılan grup aktiviteleri daha azdır.
Süreç odaklı değerlendirme	Süreç odaklı değerlendirme
Aile katılım çalışmaları vardır	Aile katılım çalışmaları vardır

Turkish Studies

Değerlendirmeler gözlemlere dayalı ve portfolyolar yardımıyla düzenli yapılır.	Değerlendirmeler gözlemlere dayalı ve portfolyolar yardımıyla düzenli yapılır. Çocuğun kendisini değerlendirmesi sağlanır.
Okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları vardır ancak okuma-yazma öğrenilmez.	Okuma-yazmaya çalışmaları vardır ve okuma yazma öğrenilir.
Çalışmalar sırasında yapılan hata çocuğa dönüt verilerek düzeltilir	Çalışmalar sırasında yapılan hata çocuğa dönüt verilerek düzeltilmez.
Ceza-ödül yoktur.	Ceza-ödül yoktur.

Kayılı ve Arı (2011), Montessori Eğitiminin okul öncesi dönem çocuklarının ilköğretime hazır bulunuşluk düzeyleri üzerindeki etkisini incelemiş ve Montessori Eğitimi alan çocukların almayanlara oranla; daha yüksek okul olgunluğu, sosyal beceri ve dikkat toplama becerileri puanlarına sahip olduğunu; genel anlamda ilköğretime hazır bulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olduğunu bildirmişlerdir.

Bu araştırma, son yıllarda Avrupa'da yaygınlaşan ve ülkemizde de özel okul öncesi eğitim kurumlarında ve çeşitli projeler aracılığıyla devlete ait okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanmaya başlanan Montessori Eğitim Programı'nın 4-5 yaş grubu çocukların motor beceri, görsel algı ve görsel bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinin gelişiminde etkisinin ortaya konmasını sağlayacaktır. Ayrıca araştırmada okul öncesi kurumlara devam eden 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve görsel bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinin gelişimi açısından Montessori Eğitim Programı ile hali hazırda uygulanmakta olan MEB Okul Öncesi Eğitim Programının etkililiği araştırılacak ve bu iki programın etkililiği arasında fark olup olmadığı incelenecektir. Böylece Montessori eğitimi uygulamalarının yaygınlaşmasında ve Montessori eğitimi ile ilgili kaynakların artmasına da katkı sağlanacaktır. 2013 yılında MEB Okul Öncesi Eğitim Programı güncellenmiş ve güncellenen program ile karşılaştırmalı olarak Montessori Eğitim Programını inceleyen araştırmaların sınırlı sayıda olması bu araştırmanın önemi daha da artırmıştır.

Bu araştırmanın genel amacı, 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve görsel bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinin kazandırılmasında Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programının etkililiğinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda geliştirilen alt amaçlar aşağıdaki şekildedir:

1. Dört-beş yaş grubu çocukların Montessori Eğitim Programı ile eğitim almadan önce ve eğitim aldıktan sonra motor beceri, görsel algı ve görsel bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinde nasıl bir fark olmuştur?
2. Dört-beş yaş grubu çocukların MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim almadan önce ve eğitim aldıktan sonra motor beceri, görsel algı ve görsel bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinde nasıl bir fark olmuştur?
3. Dört-beş yaş grubu çocukların motor beceri, görsel algı ve görsel bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinin kazandırılmasında MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ve Montessori Eğitim Programı arasında fark var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programının 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimini karşılaştıran ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel bir araştırmadır.

Turkish Studies

Araştırmanın modeli Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın Modeli

Grup	Eğitim Programı Öncesi	Eğitim Programının Uygulanması	Eğitim Programı Sonrası	2 Hafta Sonra
Montessori E.P. (deney)	Ön test	Montessori E.P.	Son test	İzleme Testi
MEB OÖEP (kontrol)	Ön test	MEB OÖEP	Son test	İzleme Testi

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Bahçelievler ilçesi, Bahçelievler Belediyesi Anaokulunda eğitim gören ve amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilen 4-5 yaş grubu çocuklardan oluşmaktadır. Araştırmaya, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören 4 yaş grubu 10 çocuk ve 5 yaş grubu 10 çocuk olmak üzere toplam 20 çocuk iki grup olarak ve Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören 4-5 yaş karma grubu 20 çocuk tek grup olmak üzere toplam 40 çocuk dâhil edilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan çocukların cinsiyetlere göre dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Eğitim Gören Çocukların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	Montessori E.P.		MEB OÖEP	
	n	%	n	%
Kız	10	50	10	50
Erkek	10	50	10	50
Toplam	20	100	20	100

Tablo 2 incelendiğinde, Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören çocuklarının %50'sinin kız, %50'sinin erkek; MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocuklarının %50'sinin kız, %50'sinin erkek olduğu görülmektedir. Tablo 2'den Çocukların cinsiyetlerine göre gruplara dengeli bir dağılım gösterdikleri söylenebilir.

2.3 Veri Toplama Aracı

Araştırmada Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim alan 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimindeki farkı incelemek amacıyla Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi kullanılmıştır.

2.3.1. Gesell Gelişim Testi

İlk kez 1925 yılında Gesell tarafından 2,5 - 6 yaş aralığındaki çocukların gelişim düzeylerini değerlendirmeyi hedefleyen Gelişim Ölçeği geliştirilmiştir. 1974 senesinde Gesell Gelişim Ölçeği güncellenmiş ve büyük motor, küçük motor, adaptasyon, dil, kişisel ve sosyal olmak üzere 5 alan şeklinde tekrar kategorilendirilmiştir (Özguven, 2000: Akt. Koçyiğit, 2009).

Gesell binlerce çocuğun, bebeğin motor gelişimini incelemiştir. Bebeklerin yalnız başına oturdukları, ilk adımları attıkları ve parmaklarıyla nesnelere tuttıkları yaşları çıkartmıştır. Çocukların düşünmeksizin eşyaları taşıyabilecekleri, sıçrayabildikleri ve koşabildikleri ve pek çok diğer beceriyi gerçekleştirebildikleri zamanın planını çıkartmıştır. Bu testle, çocukların gelişim düzeylerini, zihinsel süreçlerinin motor beden süreçlerine ne kadar paralel olduğunu tespit edilmektedir.

Gesell kartları adıyla bilinen ve küçük çocukların başarısını ölçmek maksadıyla kullanılan bir testtir. Basit geometrik şekillerin kopya edilmesini gerektiren bu testin verilmesi gayet kolay ve kısa sürelidir. Çocuk kendine gösterilen şekillere bir süre baktıktan sonra bunları hafızasından çizmek zorundadır. Hatalı çizilmiş şekiller çocuklara tekrar gösterilir ve bu sefer bakarak çizmesi istenir (Cansever, 1963).

2.3.2. Denver II Gelişimsel Tarama Testi

Sıfır-altı yaş çocuklarının gelişimsel değerlendirilmesi amacıyla geliştirilen Denver Gelişimsel Tarama Testi (DGTT) Frankenburg ve Dodds tarafından ilk kez 1967 yılında “Denver Developmental Screening Test” ismiyle yayınlanmıştır. İlk yayınlanışından bu yana dünyada 50’nin üzerinde ülkede standardizasyonu yapılarak uygulanmaktadır (Yalaz, Anlar ve Bayoğlu, 2009). 105 maddeden oluşan testin norm çalışmasına yaşları iki hafta ile 6 yıl 4 ay olan; çoğunluğu beyazların oluşturduğu; Denver şehrinde yaşayan 543 erkek, 493 kız toplam 1036 çocuk katılmıştır. 1990 senesinde Frankenburg ve Dodds tarafından test tekrar gözden geçirilerek Denver II hazırlanmıştır (Öner, 2008).

Türkiye’de DGTT’nin ilk standardizasyonu 1982 yılında Yalaz ve Epir tarafından yapılmıştır. Test, Türkçeye çevrilmiş ve 5 madde çıkartılarak 100 maddeye indirilmiştir. Norm çalışmasına yaşları iki hafta ile 6 yıl 4 ay arasında değişen; Ankara’da yaşayan 596’sı erkek, 580’i kız olmak üzere toplam 1176 çocuk katılmıştır (Öner 2008). 1996 yılında Yalaz ve Anlar tarafından, 2009 yılında da Yalaz, Anlar ve Bayoğlu tarafından gözden geçirilmiş haliyle standardize edilerek, Denver II adıyla ülke çapında kullanıma ve testör eğitimine sunulmuştur. Testte, değişik yaş gruplarında 10 çocuk aynı anda birden fazla testör tarafından test edildiğinde ve aynı çocukların en fazla 5 gün aralıklarla yapılan test sonuçları karşılaştırıldığında, testörler arası uyumluluğun %90, test tekrar test uyumluluğun ise %86’nin altına düşmediği belirlenmiştir. Sonuç olarak, testin 5-15 dakika gibi kısa bir sürede verilebildiği, öğrenilmesinin ve uygulanmasının kolay, geçerliği ve güvenilirliği bilinen bir tarama testi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Yalaz, Anlar ve Bayoğlu, 2009).

Denver II, çocukların kişisel-sosyal, ince motor-uyumsal, dil ve kaba motor olarak 4 gelişim alanını değerlendirmektedir. Testten sonra doldurulan beş tane “Test Davranışı” maddesi testörün, çocuğun davranışlarını ve yeteneklerini nasıl kullandığını değerlendirmesinde yardımcı olur. Test formunda çocuğun yaş çizgisi yukarıdan aşağıya çizilir. Test formunun üstünde ve altında yer alan yaş skalaları doğumdan 6 yaşa kadar olan yaşları ay ve yıl olarak göstermektedir.

Testin uygulama süresi yaklaşık olarak 15- 20 dakikadır. Temel bakım veren kişinin maddelere verdiği bilgiler, çocuğun değerlendirilmesi ve gözlemi ile birleştirilerek puanlanır. Çocuk, söz konusu davranışı gerçekleştirebiliyorsa “geçer”, gerçekleştiremiyorsa “kalır”, yapmayı reddediyorsa “red” olarak değerlendirilir. Çocuklar test sonucunda aldıkları toplam puana göre “normal”, “anormal”, “şüpheli” ve “test edilemez” şeklinde dört tanımlayıcı sınıfa ayrılarak değerlendirilirler (Çelebioğlu Markoç, 2011).

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan deney ve kontrol grubundaki çocuklara Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test olarak uygulanmıştır. Ön test uygulamasından önce çocuklara gerekli açıklamalar yapılmış ve daha sonra çocuklar bireysel olarak uygulama yapılacak odaya alınmıştır. 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz dönemi başında toplam 40 çocuğa birebir ön test uygulanmış ve dönem sonunda yine aynı testler kullanılarak araştırmanın son test uygulamaları yapılmıştır. Bu süreçte, deney grubundaki 20 öğrenciye Montessori Eğitimi alan öğretmenler tarafından Montessori Eğitim Programı uygulanmış ve kontrol grubunu oluşturan 20 öğrenciye ise MEB Okul Öncesi Eğitim Programı uygulanarak 12 hafta boyunca eğitim almışlardır.

Turkish Studies

Son test uygulama çalışmaları tamamlandıktan 2 hafta sonra ise kalıcılık etkisini belirlemek amacıyla 12-14 Ocak 2015 tarihleri arasında Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim uygulanan çalışma grubundaki çocuklara izleme testi olarak Gesell Gelişim Testi uygulanmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama aracından elde edilen veriler, SPSS 21.0 (The Statistical Package for The Social Sciences) sosyal bilimler için veri analiz paketi kullanılarak Mann Whitney - U Testi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile analiz edilmiştir. Mann Whitney - U Testi, iki ilişkisiz gruptan elde edilen puanların birbirlerinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ise ilişkili ölçüm setine ait puanlar arasındaki farkın anlamlılığını test etmek amacı ile kullanılmıştır (Büyüköztürk,2007).

3. BULGULAR

Çalışma grubunu oluşturan Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı uygulanan gruptaki çocukların gelişim düzeylerinin birbirlerine benzer olup olmadıklarını test etmek amacıyla her iki gruba eğitim-öğretim yılı öncesinde uygulanan Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testinin sonuçları Mann Whitney - U Testi ile analiz edilmiştir. Karşılaştırmaya ilişkin değerler Tablo 3' te gösterilmiştir.

Tablo 3. Çalışma Grubunu Oluşturan Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Eğitim Gören Çocukların Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi Ön Test Gelişim Düzeylerinin Mann Whitney - U Testi Sonuçları

Ön Testler	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	\bar{X}	sd	U	p
Gesell Gelişim Testi	Montessori E.P.	20	20.25	405.00	55.80	7.811	195.000	.887
	MEB O.Ö.E.P.	20	20.75	415.00	56.10	6.537		
Denver II Gelişimsel Tarama Testi	Montessori E.P.	20	20.48	409.50	98.55	7.458	199.500	.989
	MEB O.Ö.E.P.	20	20.53	410.50	98.45	7.082		

p>0.05

Tablo 3'e göre Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların Gesell Gelişim Testi ön testteki gelişim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=195.000, p>0.05). Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test gelişim düzeyleri arasında da anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=199.500, p>0.05). Sıra ortalamaları ve sıra toplamları dikkate alındığında Montessori Eğitim Programı uygulanan çocukların ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kullanılarak eğitim gören çocukların ön testteki gelişim düzeylerinin birbirine benzer olduğu görülmektedir.

Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test-son test gelişim düzeyleri açısından farklılaşıp farklılaşmadıklarını test etmek amacıyla Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi gelişim düzeyleri Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmaya ilişkin değerlere tablo 4' te yer verilmiştir.

Turkish Studies

Tablo 4. Montessori Eğitim Programı ile Eğitim Gören Çocukların Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi Ön Test - Son Test Gelişim Düzeylerinin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Uygulanan Test	Grup/Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p	\bar{X}	sd
Gesell Gelişim Testi	Negatif Sıra	0	.00	.00	-4.041*	.000		
	Pozitif Sıra	20	10.50	210.00				
	Eşit	0						
	Ön Test	20					55.80	7.811
	Son Test	20					70.50	7.251
Denver II Gelişimsel Tarama Testi	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.982*	.000		
	Pozitif Sıra	20	10.50	210.00				
	Eşit	0						
	Ön Test	20					98.55	7.458
	Son Test	20					110.30	7.733
								p<0.05
*Negatif sıralar temeline dayalı.								

Tablo 4' e bakıldığında, Montessori Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi ön test ve son test gelişim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($z=-4.041$, $p<0.05$). Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test ve son test gelişim düzeyleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-3.982$, $p<0.05$). Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında, Montessori Eğitim Programının çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocuklarının Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test ve son test gelişim düzeyleri açısından farklılaşmış farklılaşmadıklarını test etmek amacı ile Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi gelişim düzeyleri Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmaya ilişkin değerlere tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5. MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Eğitim Gören Çocukların Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi Ön Test - Son Test Gelişim Düzeylerinin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Uygulanan Test	Grup/Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p	\bar{X}	sd
Gesell Gelişim Testi	Negatif Sıra	0	.00	.00	-4.472*	.000		
	Pozitif Sıra	20	10.50	210.00				
	Eşit	0						
	Ön Test	20					56.10	6.537
	Son Test	20					62.10	6.537
Denver II Gelişimsel Tarama Testi	Negatif Sıra	0	.00	.00	-3.947*	.000		
	Pozitif Sıra	20	10.50	210.00				
	Eşit	0						
	Ön Test	20					98.45	7.082
	Son Test	20					101.75	7.926
								p<0.05
*Negatif sıralar temeline dayalı.								

Turkish Studies

Tablo 5'in verileri incelendiğinde, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimi Gesell Gelişim Testi ön test ve son test gelişim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-4.472$, $p<0.05$). Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test ve son test gelişim düzeyleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($z=-3.947$). MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların ön test ve son test puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında, MEB Okul Öncesi Eğitim Programının çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Çalışma grubunu oluşturan Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel tarama Testi son test gelişim düzeyleri açısından farklılaşıp farklılaşmadıklarını test etmek amacı ile her iki grubun Gesell Gelişim Testi gelişim düzeyleri Mann Whitney - U Testi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmaya ilişkin değerlere Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6. Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Eğitim Gören Çocukların Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi Son Test Gelişim Düzeylerinin Mann Whitney - U Testi Sonuçları

Uygulanan Test	Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	\bar{X}	sd	U	p
Gesell Gelişim Testi	Montessori E.P.	20	26.20	524.00	70.50	7.251	86.000	.002
	MEB O.Ö.E.P.	20	14.80	296.00	62.10	6.537		
Denver II Gelişimsel Tarama Testi	Montessori E.P.	20	25.75	515.00	110.30	7.733	95.000	.004
	MEB O.Ö.E.P.	20	15.25	305.00	101.75	7.926		

p<0.05

Tablo 6 incelendiğinde Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi son test gelişim düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($U=86.000$, $p<0.05$). Denver II Gelişimsel Tarama Testi son test gelişim düzeyleri de istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($U=95.000$, $p<0.05$) Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi gelişim düzeyleri incelendiğinde Montessori Eğitim Programı kullanılarak eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin son test gelişim düzeyleri, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların son test gelişim düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Montessori Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ile küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi son test-izleme gelişim düzeyleri açısından farklılaşıp farklılaşmadıklarını test etmek amacıyla Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların son test sonrasında motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi son test-izleme testi gelişim düzeylerinin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmaya ilişkin değerlere tablo 7'de yer verilmiştir.

Turkish Studies

Tablo 7. Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Eğitim Gören Çocukların Gesell Gelişim Testi Motor Beceri, Görsel Algı, Görsel Bellek, El-Göz Koordinasyonu ve Küçük Kas Becerilerinin Son Test - İzleme Testi Gelişim Düzeylerinin Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Eğitim Programı	Grup/Test	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p	\bar{X}	sd
Montessori E.P.	Negatif Sıra	3	6.00	18.00	-1.508*	.132		
	Pozitif Sıra	8	6.00	48.00				
	Eşit	9						
	Son Test	20					70.50	7.251
	İzleme Testi	20					72.00	7.787
MEB OÖEP	Negatif Sıra	0			-1.414*	.157		
	Pozitif Sıra	2	1.50	3.00				
	Eşit	18						
	Son Test	20					62.10	6.537
	İzleme Testi	20					62.70	5.992
p>0.05								
*Negatif sıralar temeline dayalı.								

Tablo 7'de görüldüğü üzere Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin son test-izleme testi gelişim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($z=-1.508$, $p>0.05$). MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin son test-izleme testi gelişim düzeyleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($z=-1.414$, $p>0.05$).

Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi ön test son test karşılaştırması sonucu etki büyüklüğü 0.90, Denver II Gelişimsel Tarama Testinde ön test son test karşılaştırması sonucu etki büyüklüğü 0.89 bulunmuştur.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi ön test son test karşılaştırması sonucu etki büyüklüğü 0.99, Denver II Gelişimsel Tarama Testinde ön test son test karşılaştırması sonucu etki büyüklüğü 0.88 bulunmuştur.

Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi son testleri karşılaştırması sonucu etki büyüklüğü 0.50, Denver II Gelişimsel Tarama Testinde ön test son test karşılaştırması sonucu etki büyüklüğü 0.45 bulunmuştur. Bu sonuçların ardından Montessori Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların son testlerindeki etki büyüklüğü MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocuklardan daha yüksek olduğu ve etki büyüklüğü orta derecede olduğu söylenebilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın çalima grubunu oluşturan, deney ve kontrol grubunda yer alan 4-5 yaş çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerileri

Turkish Studies

gelişim düzeylerini belirlemek amacı ile uygulanan Denver II Gelişimsel Tarama Testi ile Gesell Gelişim Testi'ne göre ön test sonuçları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Montessori Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin hem Gesell Gelişim Testi hem de Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test ve son test sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında, Montessori Eğitim Programının çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişiminde önemli bir etkisinin olduğu söylenebilir.

Montessori eğitim yaklaşımını çocukların okuma yazma ve dil eğitimi, aritmetik beceriler, hareket ve duyu eğitimleri ve dikkatin polarizasyonu ilkesi üzerine yapılandırmıştır (Erben, 2005). Montessori eğitiminde çocukların dil, aritmetik, duyu, dikkat ve bilişsel becerilerini geliştirmede özel olarak hazırlanmış materyaller kullanılmaktadır. Dil etkinlikleri ve aritmetik etkinlikler çoğunlukla bu materyaller kullanılarak yapılmaktadır. Çocuk bu materyalleri kullanarak kendisi için hazırlanmış çevrede, doğal bir süreç içerisinde yeni beceriler kazanmaktadır.

Montessori Eğitim Programında, öğretmen her çocuk ile bire bir çalışır, etkinliklerin büyük bir kısmı bire bir şekilde ya da çok küçük gruplar halinde uygulanır. Bundan dolayı öğretmen bütün çocukların kişisel ihtiyaçlarını belirlemek ve bu ihtiyaçları dikkate alarak her çocuk için bireysel etkinlikler hazırlamaktadır. Hazırlanan bu bireysel çalışmaların, çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerine gerekli katkıyı sağladığını düşündürmüştür. Ayrıca Montessori Eğitim Programında 4 ve 5 yaş çocuklarının eğitim ortamında birlikte bulunmalarının birbirlerine rol model olmalarını sağlayarak gelişimlerine olumlu yönde katkısı olduğu söylenebilir.

MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim alan çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin Gesell Gelişim Testi ve Denver II Gelişimsel Tarama Testi ön test ve son test sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu bulgu doğrultusunda, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı çocuk merkezli olması, çocukların etkinliklere aktif katılımını ve çocukların oynayacağı materyalleri seçmesine imkân tanımakta, çocukların ilgi ve ihtiyaçları ile fiziksel çevre ve değişen özelliklere göre değiştirme fırsatı vermektedir. Program sarmaldır, ihtiyaç duyulduğunda kazanım ve göstergeler farklı etkinliklerle tekrar ele alınabilmektedir. Oyun temelli bir program olup kazanım ve göstergelere oyun aracılığı ile ulaşılabilmesinin yanı sıra çocukların keşfederek öğrenmesine imkan tanıyan bir program olması, her çocuğun farklı olduğunu kabul eder ve yaratıcılık ön plandadır. Tüm bu özelliklerinin yanında günlük yaşam deneyimlerini ve çevrenin olanaklarını eğitime katarak çocukları tüm gelişim alanlarında desteklediği söylenebilir.

Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerileri Gesell Gelişim Testi ile Denver II Gelişimsel Tarama Testi son test sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Montessori Eğitim Programı kullanılarak eğitim gören çocukların motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin son test gelişim düzeyleri, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların son test gelişim düzeylerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulguya göre Montessori Eğitim Programının 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerini geliştirmede daha etkili bir eğitim yöntemi olduğu görülmüştür.

Montessori Eğitim Programı ve MEB Okul Öncesi Eğitim Programını kıyaslayan araştırmalar ve sonuçları incelendiğinde;

Turkish Studies

Öngören (2008), tarafından yapılan araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan 4-5 yaş grubu çocuklarına geometrik şekil kavramı kazandırmada Montessori yönteminin etkililiğini araştırmıştır. Araştırma sonucunda Montessori eğitimi alan çocuklarının geometrik şekil kavramı kazanımlarının, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocuklarından daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Tepeli ve Yılmaz (2012) yaptıkları araştırmada, Montessori Yaklaşımı, Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Eğitim ve Milli Eğitim Bakanlığı Tarafından Uygulanan Okul Öncesi Eğitim Programıyla eğitim alan okul öncesi çocukların sosyal kural algıları arasındaki farklılaşmayı incelemişlerdir. Araştırma sonucunda sosyal kural algısı alt boyutlarından; Sosyal Kurallarda Ciddiyet, Sosyal Kurallarda Otoritenin Yokluğu ve Sosyal Kurallarda Ceza boyutlarının Montessori eğitimi uygulanan sınıflardaki çocuklar lehine farklılaştığı görülmüştür.

Yiğit (2008)'in yaptığı araştırmada da, Montessori eğitimi ile eğitim gören okul öncesi dönem çocuklarının sayı kavramı kazanmada MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kullanılarak eğitim gören çocuklardan daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır.

Kayılı, Koçyiğit ve Erbay (2009) tarafından yapılan araştırmada Montessori eğitiminin 5-6 yaş çocuklarının alıcı dil becerilerine etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, Montessori eğitimi ile okul öncesi eğitim gören 5-6 yaş çocuklarının, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kullanılarak eğitim gören 5-6 yaş çocuklarından alıcı dil becerilerinin daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Kuşçu, Bozdaş ve Doğru (2014) çalışmalarında MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında eğitim ve Montessori eğitimi alan çocuklarda sorumluluk alma, sırasını bekleme, başladığı işi bitirme becerisine etkisinin değerlendirilmesi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda Montessori grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Sonuç olarak Montessori eğitimi alan çocukların MEB Okul Öncesi Eğitim Programı kapsamında eğitim alan çocuklarla göre "sırasını bekleme, sorumluluk alma ve başladığı işi bitirme" davranışlarını daha sık sergiledikleri görülmüştür.

Beken (2009)' in yapmış olduğu araştırmada Montessori yönteminin 5-6 yaş çocukların el becerilerinin çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri gelişimine olan etkisini incelemiştir. Araştırmada, Montessori eğitimi alan çocukların, el becerileri kazanımlarının, MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile eğitim gören çocukların el becerileri kazanımlarından daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Toran (2011)'da araştırmasında Montessori yönteminin çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırma sonucuna göre Montessori eğitimi alan çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri puanlarının Montessori eğitimi almayan çocuklardan daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Keçecioğlu (2015)'nin "MEB okul öncesi eğitim programı ve montessori programı göre eğitim alan 5 yaş çocuklarının sosyal becerilerini incelemek amacı ile yaptığı araştırma sonucunda MEB programına göre eğitim alan çocukların iletişim becerilerinin, Montessori yaklaşımına göre eğitim alan çocukların iletişim becerilerinde daha yüksek olduğu, MEB programına göre eğitim alan çocukların davranış problemlerinin Montessori yaklaşımına göre eğitim alan çocukların davranış problemlerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Çocukların cinsiyetine, babalarının yaşına ve kardeş sayılarına göre sosyal becerileri farklılık göstermezken, annelerinin yaşına, anne baba eğitim durumuna, ailenin gelir düzeyine ve okul öncesi eğitime devam sürelerine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Turkish Studies

Şahintürk (2012) tarafından yapılan araştırmada Montessori yönteminin okul öncesi dönemde öğrencilerin yaratıcı düşüncelerine etkisini incelenmesi adlı bir çalışma yapmıştır. Araştırma sonucuna göre Montessori eğitimi alan çocukların yaratıcılık puanlarının Montessori eğitimi almayan çocuklardan daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Bu araştırmalarda 2012 ve öncesi yıllarda yürürlükte olan MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Montessori Eğitim Programını karşılaştırılmıştır. Bu araştırma sonuçları, 4-5 yaş grubu çocuklarına geometrik şekil kavramı kazandırmada, okul öncesi dönem çocuklarının sayı kavramını kazanmasında, 5-6 yaş çocuklarının sosyal becerilerini, alıcı dil becerilerini ve el becerilerinin çizme-boyama ve nesnelere kullanma becerileri ile dikkat toplama becerilerini geliştirmelerinde, okul öncesi dönemde çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerilerini geliştirmeleri ile yaratıcı düşünceleri üzerinde Montessori Eğitim Programının MEB Okul Öncesi Eğitim Programı'na göre daha etkili olduğunu ortaya koymaktadırlar.

Yapılan bu araştırmada ise 2013 yılında güncellenen MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Montessori Eğitim Programını karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçları 2012 ve öncesi yıllarda yapılan araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Montessori Eğitim Programının 4-5 yaş çocuklarına motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerini kazandırmada güncellenen MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının göre daha etkili olduğu görülmüştür. Bu bulgu, Montessori Eğitim Yöntemi'nde 4 ve 5 yaş çocuklarının eğitim ortamında birlikte iken önceki MEB Okul Öncesi Eğitim Programları'nda olduğu MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda da her bir yaş grubunun ayrı bir sınıf ortamında bulunmalarının bir başka ifade ile 4 ve 5 yaşın ayrı eğitim ortamında eğitim almalarının 4 ve 5 yaş çocuklarının gelişimlerini olumlu yönde desteklemede Montessori Eğitim Programı lehine bir durumun ortaya çıkmasında etkili olduğunu düşündürmüştür.

Ayrıca 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı, görsel bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimini destekleme açısından Montessori Eğitim Programının MEB Okul Öncesi Eğitim Programına göre daha fazla olumlu yönde desteklemesinde bu iki program arasındaki farkların etkili olduğu söylenebilir. Bu farklar ise Montessori Eğitim Programının özel materyalleri olması, bu materyallerin tek doğru kullanım şekli ve hata kontrolünün varlığı, gün içerisinde çocuğun serbest çalışacağı en az üç saat olması, sınıflarda 20 den fazla öğrenci bulunmaması, bir gün içerisinde öğretmen tarafından yapılan planlara uygun olarak hazırlanan çevrede, seçim yaparak çalışma süresinin ve öğretmenle yapılan grup aktiviteleri daha azlığı olarak sıranabilir.

Montessori Eğitim Programının 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişimine etkisinin kalıcılığı incelendiğinde, hem Montessori Eğitim Programının hem de MEB Okul Öncesi Eğitim Programının 4-5 yaş çocuklarının motor beceri, görsel algı ve bellek, el-göz koordinasyonu ve küçük kas becerilerinin gelişiminde kalıcı etkisi olduğu görülmüştür. Bu bağlamda her iki programında kalıcı etkili davranış değişikliği oluşturmada benzerlik gösterdikleri ifade edilebilir.

5. KAYNAKÇA

- Aydın, R. (2011). *Okul öncesi eğitimi ve anasınıfı uygulamaları* (2. bs.). İstanbul: Akademi Basın Yayın.
- Beken, S. (2009). *Montessori yöntemi etkinliklerinin 5-6 yaş çocuklarının el becerilerinin gelişimine etkisi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Büyükoztürk, Ş.(2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık

- Cansever, G. (1963). *Psikolojik testler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Çakıroğlu Wilbrandt, E. (2008). Okul Öncesi Dönem Montessori Yöntemi ile Kaynaştırma Uygulamaları. Ankara: Poyraz Ofset.
- Çelebioğlu Markoç, Ö. (2011). *4-5 Yaş grubu çocuklarına yönelik hazırlanan erken müdahale programının etkililiğinin belirlenmesi: Çanakkale ili örneği*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Kabaklı Çimen, L. (2015). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Çocuk Sevme Eğilimlerine Etki Eden Değişkenlerin İncelenmesi. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 10/11, p. 811-830 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8446> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY
- Erben, S. (2005). *Montessori materyallerinin zihin engelli ve işitme engelli çocukların alıcı dil gelişiminden görsel algı düzeyine etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Güllüpnar, H.(2015). Çocukların Oyunlarda Gösterdikleri Karakteristik Özellikleri Bağlamında Erişkinlik Dönemi Siyasal Kişilikleri Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. Volume 10/10, p. 477-492 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8424> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY
- Kandır, A. ve Kurt, F. (2010). *Proje temelli okul öncesi eğitim programı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kandır, A., Özbey, S. ve İnal, G. (2010). *Okul öncesi eğitimde program kuramsal temeller*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kayılı, G., Koçyiğit, S. ve Erbay, F. (2009) Montessori yönteminin beş-altı yaş çocuklarının alıcı dil gelişimine etkisinin incelenmesi. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 347-355.
- Keçecioğlu, Ö. (2015). *MEB okul öncesi eğitim programı ve montessori yaklaşımına göre eğitim alan 5 yaş çocuklarının sosyal becerilerinin incelenmesi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koçyiğit, S. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin ve ebeveynlerin görüşleri ışığında okula hazırbulmuşluk olgusu ve okul öncesi eğitime ilişkin sonuçları*. Yayımlanmış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kuşçu, Ö., Bozdaş, Y., ve Doğru, S. Y. (2014). *Montessori Eğitiminin Çocuklarda Sorumluluk Alma, Sırasını Bekleme, Başladığı İş Bitirme Becerisine Etkisinin Değerlendirilmesi*. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 12(27), 307-322.
- MEB, 2013. *Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitimi Programı*. Ankara.
- Oktay, A. (2007). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem* (6. bs.). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Öner, N. (2008). *Türkiye’de kullanılan psikolojik testlerden örnekler, bir başvuru kaynağı*. (2. bs.). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Öngören, S. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4-5 yaş grubu çocukların geometrik şekil kavramı kazandırmada Montessori eğitim yönteminin etkililiği*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

- Özdemir, S.(2015). Kıbrıs'taki Geleneksel Çocuk Oyunlarının Kübik Öğretim Programı Temelinde Okul Öncesi Eğitim Ve Bilişsel Gelişim Kazanımlarıyla İlişkilendirilmesi *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/11, p. 1217-1230 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8565> ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY
- Senemoğlu, N.(1994). Okulöncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlikleri Kazandırmalıdır? Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10, 21-30
- Şahintürk, Ö. (2012) *Montessori yönteminin okul öncesi dönemde öğrencilerin yaratıcı düşüncelerine etkisi*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Tepeli, K. ve Yılmaz, E. (2012). *Üç farklı programa göre eğitim alan okul öncesi çocukların sosyal kural algılarının incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 28, 197-207.
- Toran, M. (2011). *Montessori yönteminin çocukların kavram edinimi, sosyal uyumları ve küçük kas motor becerileri üzerindeki etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yalaz, K., Anlar, B. ve Bayoğlu, B. (2009). *Denver II gelişimsel tarama testi: Türk çocukları standardizasyonu*. Gelişimsel Çocuk Nörolojisi Derneği, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, T. (2008) *Okulöncesi eğitim kurumlarında Montessori ve geleneksel öğretim yöntemleri alan çocukların sayı kavramını kazanma davranışlarının karşılaştırılması*. Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Zembat, R.(2005) *Okul Öncesi Eğitimde Güncel Konular*, (Editör: Ayla Oktay, Özgül Polat Unutkan), Morpa Yayıncılık: İstanbul.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Yıldızbaş, F., Aslıyürek, M. (2016). “Montessori Eğitiminin 4-5 Yaş Çocuklarının Motor Beceri, Görsel Algı ve Bellek, El-Göz Koordinasyonu ile Küçük Kas Becerilerinin Gelişimine Etkisinin İncelenmesi / Investigation of Montessori Education Method on The Development of Motor Skills, Visual Perception&Memory, Hand-Eye Coordination and Motor Skills of 4-5 Years Old Children”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9053>, p. 2407-2426.